

We zijn inmiddels toegekomen aan de derde preek uit de *Eigenschappen* van Alexander Comrie. Deze preek gaat over Hand 15:9 waar de apostel leert dat het geloof het hart reinigt. Door middel van het ware geloof reinigt de Heilige Geest de met zonde bevulde zondaar. In allerlei opzichten moet een zondig mens gereinigd worden. Comrie wijst op de reiniging van het verstand (pag. 110), de wil (pag. 113), het oordeelsvermogen (pag. 115), het geweten (pag. 115), de gemoedsbewegingen (pag. 116) en het geheugen (pag. 116). Ook hier staan weer prachtige en praktische stukjes in het boek van Comrie. Laat ik eens overschrijven wat hij zegt over de reiniging van het geweten. Wat kan het geweten verontrust zijn over de zonde. Wat kunnen Gods kinderen geplaagd worden over zonden van het verleden en het heden. Soms kunnen ze er niet van slapen. Zonde is immers schuld voor God. Met zonde kunnen we voor God niet bestaan. De zonde moet verzoend worden voordat we sterven en God ontmoeten. Dat zijn heel belangrijke en Bijbelse gedachten die de ziel kunnen bezetten. Wat erg als we een niet meer sprekend geweten hebben. Wat erg als ons geweten toegeschroeid is. Wat erg als we maar makkelijk over de zonde heen kunnen stappen. Dan mag diepe zorg ons hart wel vervullen. Gods kinderen hebben vaak een sprekend en aanklagend geweten. Hoe krijgt dit geweten rust? Laten we eens luisteren naar Comrie: *Het geloof reinigt ook het geweten, en dat wel in de eerste geloofsopleiding, namelijk in het gaan tot Jezus' bloed als de geopende fontein tegen de zonde en onreinheid, om in het bloed van Jezus Christus, de Zoon van God, gedompeld en van alle zonde gereinigd te worden. Zo wordt het geweten gereinigd van dode werken en de ziel in staat gesteld om de levende God te dienen. Het geweten wordt ook gereinigd in het dagelijkse doen en laten, waarbij het pas na een begane zonde rust of vrede verkrijgt, als men daadwerkelijk en steeds opnieuw op het Lam Gods ziet en Jezus door het geloof aanneemt om van die zonde vrijgesproken te worden. Het geweten krijgt dan ook vrijmoedigheid om op grond van Jezus' borggerichtigheid tot God te gaan om barmhartigheid te verkrijgen en genade te vinden, om geholpen te worden te bekwaamere tijd.*

Comrie wijst op een paar zaken. Ik noem ze weer puntsgewijs.

- Het geweten wordt gereinigd bij de eerste geloofsopleiding. Als een kind van God door het ware geloof de Heere Jezus aanneemt, dan wordt zijn geweten gereinigd. Het geweten wordt dus niet gereinigd bij de eerste overtuigingen. Die brengen schrik en angst in het geweten. Reiniging, wegneming, van de zonde is er al de Heere Jezus daadwerkelijk wordt aangenomen. Is het u wel eens

opgevallen dat bijvoorbeeld Zachéüs pas definitief breekt met zijn zondige leven, nadat hij de Heere in zijn huis heeft ontvangen (Luk. 19:8).

- Het geweten wordt ook in staat gesteld om 'de levende God te dienen' door het gaan naar de geopende fontein van Jezus' bloed. De mens van nature kan God helemaal niet op de juiste wijze dienen. Ook bij de eerste overtuigingen is er vaak heel veel wat niet is naar Gods heilige wil. Bovendien kunnen overtuigingen weer overgaan. De Bijbel geeft er vele voorbeelden van. Alleen door Christus komt de ware heiligheid tot stand. We behoeven Joh. 15 maar te lezen om daarvan doordrongen te worden. Laten we toch niet denken dat we zonder geloofsvereniging met Jezus ook maar iets zouden kunnen voortbrengen wat voor God aangenaam is. Dat is echt onmogelijk.
- Het geweten ontvangt ook rust door de geloofsopleidingen. We kunnen onszelf wat rust proberen aan te praten. Dat is niet de weg die de Bijbel wijst. Alleen het gelovig aannemen van Christus brengt ware rust. Comrie zegt dat het geweten "... pas na een begane zonde rust of vrede verkrijgt, als men daadwerkelijk en steeds opnieuw op het Lam Gods ziet en Jezus door het geloof aanneemt om van die zonde vrijgesproken te worden". Let er trouwens ook op dat Jezus steeds opnieuw moet worden aangenomen. Steeds weer opnieuw hebben Gods kinderen bediening nodig uit Hem. Daarom is de prediking zo belangrijk. Daarom ook zijn de sacramenten, vooral het Heilige Avondmaal, zo fundamenteel. Daardoor wil de Heere de band met Zijn arme kinderen steeds weer vernieuwen. Helaas, wat ligt er soms een duisternis op Gods kerk. Het komt vaak omdat we zo tevreden zijn met onszelf. Gods Geest drijft echter iedere keer weer uit naar de enige Zaligmaker en de gelovige gebruikmaking van Hem.
- Het geweten verkrijgt ook vrijmoedigheid om tot God te gaan. God is de hoge en heilige God. Mensen zijn gevallen in zonde en schuld. Er ligt een onoverbrugbare kloof tussen de heilige God en de zondige mens. Het geweten kan daardoor geplaagd worden. Hier is echter het bloed van Christus het middel om vrijmoedigheid te verkrijgen om tot de hoge God te gaan. En bij Hem barmhartigheid te verkrijgen. Alleen door Christus' offer kan het verontruste geweten tot God gaan en genade vinden. Wat is de reiniging door het geloof een belangrijke weldaad met verschillende kanten.

Vervolgens gaat Comrie in op de werkzaamheden van het geloof 'om de ziel en al haar vermogens te reinigen' (pag. 117). Hoe is de ziel bijvoorbeeld bezig rond de zonde en de ernst ervan. Comrie schrijft er leerzame zaken over. Laten we maar weer eens luisteren: *Het geloof reinigt het hart in die zin dat de ziel op een gevoelige en hartbrekende wijze de zonde in haar eigen natuur opmerkt. Dan laat het geloof enerzijds aan de ziel zien hoe gruwelijk, Godonterend en verdoemelijk het karakter van de zonde is, maar anderzijds brengt het de ziel bij Jezus in de hof van Gethsémané. Daar mag ze Jezus zien als een Worm Die op de aarde rondkruipt, als Iemand Die grote druppels bloed sweeft onder de last van Gods toorn die op Hem lag. Het geloof brengt de ziel op Golgotha, en daar ziet de gelovige dat zijn zonden de doornen en nagels waren die Hem het goddelijk bloed uit de huid persten. Dan boort hij Jezus als het ware tegen hem zeggen: 'Zie eens, ziel, hoeveel Ik voor u heb moeten lijden. Wat kostte u Mij veel vóór u verlost kon worden! O, deze straf en deze striemen waren op Mij vóór u vrede en genezing kon ontvangen!' En dan zegt het geloof: 'Lieve Jezus, hebt U dat geleden voor zo'n monster als ik? O, laat mij niet meer zondigen!' De gelovige komt met Maria en zegt: 'O, dierbare Jezus, U hebt mij veel vergeven. Ik heb U zo lief, laat mij daarom maar aan Uw voeten zitten; en laat mij die met de hete tranen van mijn kinderlijke droefheid wassen en met de lokken van mijn haar afdrogen.' Dan ziet de ziel Hem Die men doorstoken heeft, en zij treurt.*

Ook hier valt weer de evenwichtige manier van spreken op. Enerzijds de zonde in haar verschrikkelijke aard. Anderzijds Jezus en Zijn heerlijkheid. Daarmee is de ziel van Gods kinderen gelovig werkzaam. Hun hart gaat uit naar de Heere Jezus en Zijn gerechtigheid. Er zou nog veel uit deze indringen bladzijden (pag. 117-122) te citeren zijn. Het geloof is werkzaam rond het grote voorwerp van het geloof: Jezus Christus en Dien gekruisigd. O, wat kan een verslagen ziel vaak en veel bezig zijn met en in zichzelf. Comrie gaat heel teer en eerlijk met dergelijke zielen om. *'Hoe kan ik komen, vraagt de ziel? Ik heb de juiste gestalte niet, en mis de verbrijzeling van mijn ziel, de verslagenheid van mijn hart en de ware verootmoediging- die toch aanwezig moeten zijn in iemand die tot Jezus komt'. Wilt u dan eerst uzelf helpen en dan pas komen om geholpen te worden?, zegt het geloof. ... Dat is de weg niet!* (pag. 118). Wie deze geloofsopleidingen kent en leest, die weet waarom ons voorgelacht steeds bij deze oudvader voedsel voor de ziel heeft gevonden. Laten we het daar ook vandaag zoeken.

Naar aanleiding van Alexander Comrie, *'Verhandeling van enige eigenschappen van het zaligmakende geloof'*, uitgave De Banier, 2012, € 24,90